

Na Vrbovem.

Povest.

Spisal A. Planinec.

I.

Vročje in soparne nedelje dopóludne začetkom meseca avgusta sedim v pisárni. Velik kup aktov leži pred menoj na pisni mizi, a delati se mi mrzi, zapalim si smodko in premišljujem, kakó bi bi bilo pač prijetno vsaj danes popóludne peljati se kam venkaj na sveži zrak. Ali zopet ugledam kup aktov pred seboj, kateri čakajo rešitve. Res niso bogvédi kakó silni, da bi morali ravno danes vsi biti rešeni, toda če teh ne zdelam danes, bode kup le rasel in rasel, kajti jutri mi jih prinese sluga gotovo ravno tóliko, morebiti še več. Šef moj je na dopustu in sam sem delavec v pisárni. Pogledam na uro in vidim, da bode že kmalu póludne. Sam v sebi sklenem, da grem zdajle k obedu in da pridem v pisárno popóludne, dasi je danes nedelja. Klobuk si denem na glavo in si natikam rokavico.

Zdajci začujem pred vrati glasen ženski smeh in kmalu nató potrka nekdo na moja vrata.

Hitro denem zopet klobuk z glave in zavpijem glasno: »Noter!«

Vstopita dve gospodični in za njima mlajši moj brat Valerij.

»Servus, Makso! Oprósti, da te motimo! Predstavljam ti tu gospodičini Minko in Ivanko Vráníčevo,« začnè takoj Valerij.

Ponudim jim sedeže in čakam, kaj hoče pomeniti ta posèt. Brat moj Valerij je bil še pravnik in ravno zdaj na počitkih. Jaz sem imel, odkar sem samostojen, svoje stanovanje, v tem ko je Valerij stanoval, kadar je bil v Ljubljani, pri najinih roditeljih. Ker sem jaz dokaj starejši od njega, umevno je, da sva imela vsak svoja pota, toda bila sva si vedno dobra prijatelja in prava tovariša. Spominjam se še, ko sem bil pred dvema letoma po zimi na Dunaji, ni se mi

Valerij mogel načuditi, da umejem tudi jaz biti popolnoma dijaški lahko-mišljen, dasi se sploh držim takó resno.

»No, Makso, véš, s kakšno prošnjo sem privédel gospodičini k tebi? Zadnjič že sem te vabil, da pojdi z menoj na Vrbovo, kamor te vabi vsa rodbina Vráníčeva. Odbil si mi prošnjo s praznim izgovorom, da nisi znan na Vrbovem in da ne utegneš. Zdaj-le sta me gospodičini srečali in moral sem ji povésti k tebi v pisárno, da te oni sami povabita,« razlaga mi Valerij vidèč, da jaz ne umejem, kaj je njega in izpremljevalki njegovi privédlo k meni.

»Res, gospod doktor, prosiva obe v imeni roditeljev najinih, da pridete danes popóludne na Vrbovo, sevéda, če nimate kake boljše zabave, nego bi bila pri nas,« začneta zdaj tudi obé gospodičini.

»Takó ljubeznivi prošnji mi ni smeti sicer odrékati, ali poglejta mizo mojo polno dela. Ne verjamem, da se bode vse to zdelalo kar samó brez mene,« odgovorim jaz.

»V nedeljo popóludne vsaj ne bodete delali, gospod doktor!« nagovarja me zdaj plavolasa Ivanka z najivno-zvenéčim glasom ter me pogleda s lepimi svojimi očmi.

»Res je, gospodičina, nečem rêči, da bi ne bil greh, osobito na takó vročo nedeljo, toda moram, in ta ‚moram‘ premaga celó ves vnebo-vpijoči greh,« šalim se jaz.

»Ali ste res takó trdovratni in se ne daste preprósiti?« pristavi tudi gospodičina Minka in si pihljá z véternico v obraz, da se nje črni kóderci kaj ljubko zibljejo na čelu.

»No, res, Makso, ne bodi vender tako siten! Reci, da greš, in popóludne ob tréh se odpeljeva. V pol ure pa sva tam,« začne še brat.

Premišljudem in premišljudem in res nisem bil takó močan, da bi se bil ubranil.

»Dobro!« rečem napósled. »Takima lepima prosilkama res ni móči in ne smeti ničesar odreči in zahvaljudem se na lepem povabilu. Ob tréh tedaj, Valerij, odideva. Jaz ostanem do dvéh še tukaj, da do-delam najnujnejše stvari. Pridi me ob dvéh klicat, jaz pojdem še kósit potem pa se odpeljeva.«

»Dobro, dobro, gospod doktor! To me veselí. Kar obupávata sem že in prav huda bi bila na Vas, ko bi na noben način ne hoteli priti,« raduje se Ivanka.

»Tudi jaz sem Vam hvaležna, da ste vzprejeli povabilo,« reče zdaj resnejša in, kakor se mi je zdelo, starejša Minka, »ali ker ste že

pomóčili prst, zgrabim takoj vso roko. Povabljam oba gospoda na obed k nam na Vrbovo. Ob dvéh tedaj se lahko odpeljeta takoj iz pisárne. Káj ne, da ne odrečete?» in pogleda me vprašujé s svojimi globokimi črnimi očmi.

Obljubil sem tudi to in odšli so kmalu pôtle vsi trije, zapustivši mene samega za pisno mizo. Prijel sem zopet peró v róko in začel brskati med akti, pa vrag delaj, meni ni bilo mogoče! Zdaj sem videl plavolaso glavico Ivankino, zdaj črnokodrasto Minkino pred seboj, zdaj se mi je zdelo, da slišim zvenéči glasek Ivankin, zdaj mirno tekoči Minkin in, če sem se zopet hotel uglobiti v delo, zadišala mi je vonjava parfuma, katera je še ostala v sobi za posétom.

Vržem zopet peró stráni, začnem hoditi po sobi in kadim, da bi kar najhitreje pregnal iz sobe vse parfumne vonjave. Jezilo me je, da sem se dal pregovoriti.

»Kaj li hočem jaz pri teh ljudéh! Ne poznam jih in ne vém, ali mi bode njih družčina simpatična ali ne. Gospodičini sem pač že lansko zimo videl v gledališči in že takrat sta se prikupili očém mojim, česar jima tudi danes ne odrékam, pa vrag vzemi vso žensko družbo! Lépe ženske in resno delo, to se nikakor ne ujema in znan sem bil že dlje po Ljubljani, da se ogibljem vseh, da ne hodim na plese, in matere, blagoslovljene z možátimi hčerami, delale so že pač križ čézme, češ: »s tem pústežem ni ničesa začeti.«

Vabljen že zeló dolgo nisem bil nikamor, kajti védeli so itak povsodi, da gotovo ne pridem.

»A danes sem se zopet dal pregovoriti. Ti presnéti Valerij! Ti si kriv vsega tega!

Jezen in nezadovoljen sam s seboj sédem zopet za mizo in začnem delati, da se je vidno nížal kup nerešenih aktov.

Dodelal sem skoro nad polovico, ko vstopi brat in mi pové, da me nad pol ure čaka doli v vózi in naj vender že pridem.

Šel sem in kmalu sva bila z ropotajočega mestnega tlaka zunaj na mehkejši prašni cesti.

Molčala sva obá. Jaz sem bil še zamišljen v svoje akte, v kaj pa brat, ne vém. Ali začutil sem sveži zrak in prsi so se mi jele širiti, takó da sem bil vesel, ker sem vender zopet jedenkrat zunaj na plánem in ne vedno med zaduhlimi mestnimi zidovi.

»No, Valerij, zdaj mi pa káj povéj o teh Vráničevih. Ti gotovo vso rodbino poznaš prav dobro, drugače bi me ne bil s hčerama danes dopóludne napadel v pisárni. — Lepí sta res obé, Minka in Ivanka, starejša in mlajša. Vsaka posebnost záse,« nagovorim jaz zdaj brata.

»Starejša in mlajša! Saj sta obe jednako stari,« zavrne me brat, »ali vsaj skoro jednako stari. Minka in Ivanka sta dvójki.«

»Takó? — To je pa zeló zanimivo,« začudim se jaz. »Stavil bi bil kaj, da je črnopòlta Minka starejša od plavolaske. — No, dobro, pa povédi kaj več o vseh Vráníčevih. Koristno je, če je človek prej že poučen o ljudéh, s katerimi se hoče seznaniti.«

»Prav rad, brate, povém ti vse, kar vém o njih. Hitro bode vse povedano. Poslušaj tedaj!«

»Gradič Vrbovo nikakor ni rodbinski prádom Vráníčev. Stari Vráníč, oče Minkin in Ivankin, kupil ga je in ž njim vred nekaj njiv, travnikov in gozda pred komaj tremi leti na javni dražbi. Od takrat je Vráníč tudi zasebnik, ki živí ob svoji glavnici. Do pred tremi leti pa je bil trgovec z vinom na dolensko hrvaški meji. Vráníč ni preomikan mož, prijelo se ga je le nekaj zunanje olike, vender ima visoko spoštovanje do vsakega človeka, ki se je kaj več učil od njega. Sicer pa je Vrbovski gospodar pošten in vesel, odkritosrčen in, kar ti najprej pohvalno omenjam, zeló národen mož, ki je videl precěj svetá, in, kar je tudi mnogo vredno, ne brez koristi. Gospá Vráníčeva je rojenjá Zagrebčanka. Tudi ona ni olikana, ali kakor véš, ženska se hitro udá, naj je tudi nizkega rodú, kmalu umeje sukati se v najvišji družbi popolnoma prav in prehitro se privadi raznih fraz, ki smo jih vajeni slišati v družbi svoji in ki napósled niso nič družega, kakor pesek v očí. Minka in Ivanka sta pohajali šole v Zagrebu in dasi tudi ne znata takó gladko brbljati nemški, kakor mnoge ljubljanske gospodičine, pozabili nista nič menj in nič več, kakor óne, čemur sta se naučili v šoli. -- To je vse, kar ti vém povédati o Vráníčevih. Na njih dômu vlada prava gostoljubnost in četudi te morda časih kaka beseda gospodarjevih ust spominja nekdanjega vinskega trgovca čutiš se prav dobro na Vrbovem. In da sta Minka in Ivanka res lepi, to si že tudi oponnil sam,« konča brat svoje pripovedovanje.

»In v katero teh dvéh krasotic je bratec moj Valerij zaljubljen?« vprašam ga jaz hudomušno ter mu pogledam zvedávo v očí.

Povési jih, kakor sramežljiva deklica, in vidi se mu, da ga je iznenádejalo in osupnilo vprašanje moje.

»Zaljubljen?« vpraša z najivnim glasom, hotèč prikriti svojo zadrego.

»Takó je, prav gotovo, opazil sem to pri dopoludánskem pohódu. Meni je že minila ta perijoda, ali ipak moj vid za take stvari še ni popolnoma oslabel,« nagajam bratu in še dostavim: »No, in véš kaj, povém ti še celó, v katero?«

»V katero?« vpraša me Valerij začujen.

»Ha, ha, ha,« začnem se mu smijati, »kaj mari nisem videl, kakó je ves čas tvoje okó viselo na Minki? Skrivati ljubezni svoje ne uméješ, brate dragi! Réci, ali sem pogodil pravo?« vprašam ga.

»Ugenil si! Minko ljubim in prav odkritosrčno ljubim,« reče mi z mladeniškim ognjem.

»In óna?« pretrgam mu besedo, bojé se, da mi bode začel zaljubljenec peti oduševljeno odo na lepoto izvoljenke svoje.

»Tudi óna me ljubi in upam, da ni njena roditelja ne bodeta ugovarjala najini zvezi,« reče mi s ponosom brat.

»Oj, takó dalec sta že,« rečem jaz, dasi me je zeló sililo, da bi se glasno zasmijal, vender ostal mi je le ironičen nasmeh na ustnicah, katerega pa tudi Valerij ni videl, kajti gledal je ravno na levo stran, kamor je zavel najin voz.

»Še nekaj minut, pa sva na Vrbovem!« reče mi Valerij.

Nisem ga več poslušal. Začel sem premišljati, kakó in zakaj so ravno mene takó ostentativno vabili Vráníčevi na Vrbovo.

Ali mari, da se utrdi zveza med Valerijem in Minko, da tedaj v meni vabijo le bodočega zéta? — Ali pa celó, da bi še mene ujeli v mreže, kakor so neizkušenegega bratca mojega?

»Kakó li, da ste mene danes prišli iskat v pisárno,« ogovorim zopet brata, »in da ste me takó nekako prisilili k denšnjemu posétu, na kateri moram, ako se nisem hotel pokazati pravega barbarja?«

»Zeló se vsi zanimajo za tebe. Gospod Vráníč in gospá, Minka in Ivanka. In denšnji napàd smo sklenili že poslednje nedelje. Osnovala ga je pa Ivanka,« pové mi hitro brat in kaže, da je tam-le pred nama Vrbovo.

»Ivanka!?!« rekel sem že bolj sam záse, kajti voz se je ustavil pred vélikimi vhodnimi vrati, narejenimi v grajsko ozidje. Naproti pa nama prihití vsa rodbina Vráníčeva in jaz sem še z voza lezel, ko mi gospodar že trese roko in vzklika:

»Dobro došli, gospod doktor! Veliká čast za naš dom, da niste odklonili našega povabila.«

Nečem opisavati preburnega vzprejema, tudi ne prav izvrstnega kosíla. Le tóliko naj še povém, da sem sedél pri obedu za mizo na desno poleg gospodinje, vštric mene na levo gospodičina Minka, nama nasproti pa brat moj in gospodičina Ivanka.

II.

»Ali znate jahati?« vpraša me gospodičina Minka po kosílu, ko smo sedeli pri črni kavi in sem jaz ravno gospodičini Ivanki prižigal cigareto.

Skoro sem preslišal vprašanje, kaiti pri zanimivem svojem pôslu gledal sem in opazoval črte res prekrasnega obrazka Ivankinega. Ta lepa nežna pôlt, bela kakor sneg in nadahna od rdečice, gladko nje čelo, na pol pokrito od pepélasto-plavih lásec, lepó zakróžene obrvi, ljubki nje nosek in ta ustna, ki držé cigareto in izza katerih se za-blísnejo pri govoru beli dróbní zóbcí! Gledal sem ji v obraz in rad bi videl njeno okó, ali gledala je zažigajočo smodčico.

Ko me vpraša Minka, ali znam jahati, ozrè se Ivanka váme in najine očí se srečajo. Bile so črne, kakor nje sestre Minke. To nasprotje navzlic plavim njenim lasém me je osupnilo in povésil sem pogled svoj.

»Gotovo zna,« oglasi se namesto mene Valerij, »saj je Makso kavalerijski částnik.«

»Izvrstno, gospod doktor!« tleskne Minka vesela v róko. »Ali hočete tedaj z menoj malo pojahati?«

Némo se priklonim, četudi nisem bil prevesel njene ponudbe, kajti bilo je grozno vroče in najrajši bi še sedèl v precèj hladnem salonu, pogovarjal se in pušil.

»Vi se pa peljete, ne, gospóda?« obrne se vprašujé Minka proti drugim. »Do mlina je prav prijetna pot, skoro polovica skózi gozd in v senci,« reče še proti meni in vstane.

»Pa že takó kmalu?« oglasi se gospod Vráníč in pogleda na uro. »Saj je šele štiri.«

»Ob petih naročim voz in konja,« odgovorí očetu Minka.

Gledal sem za odhajajočo lepotico. Prav aristokratska prikazen. A ko je sijala iz Ivankinih očij pohlevnost in udanost, bliskala sta iz Minkinih odločnost in ponos.

Čudno! Brat moj mi je povédal, da sta Minka in Ivanka dvójki, ali nisem si mogel misliti večjega nasprotja in nepodobnosti ne le v zunanosti, temveč, kolikor je bila sevéda meni dana prilika ji spoznavati, tudi v njiju značajih.

Gospá Vráníčeva je zapustila kmalu za gospodičino Minko salon, rekoč, da ima tudi óna še nekaj pôsla. Mi pa, namreč gospodičina Ivanka in midva z bratom, šli smo po predlogu Valerijevem na vrt. Gospoda Vráníča smo pustili dremljóčega v salonu.

Na vrtu je hotel Valerij, da bi začeli kegljati, ali zahvalil sem se jaz za to zabavo in tudi Ivanka je pritrdila meni, da je prijetneje sedéti v senci.

Z Ivanko sva sédla v hladnóco in gledala Valerija, ki se ni dal odgovoriti ter je metal sam záse kroglje na kegljišči.

»Kakó pa se zabavate po zimi na Vrbovem, kajti slišim, da tudi po zimi ne prihajate v mesto? Ali Vam ni takrat malo dolgočasno?« vprašam jaz nasproti mi sedéčo Ivanka.

»Dolgočasno? Ne, nikdar! Dolzega časa jaz ne poznam. Nisem namreč tóliko učena in duhovita, da bi mi moglo biti dolgočasno,« reče mi óna in se nasmeje.

»Kaj je samó učenim in duhovitim ljudem dolgočasno?« vprašam jo radovéden.

»Menda, kajti nedavno sem brala v neki knjigi, da neizobražencu ni nikdar takó dolgočasno, fantazija njegova ne deluje, témveč miruje, ker ni tóliko razvita, da bi se mu vzbujale razne misli in nedosézne želje, in čim izobraženejši je človek in čim duhovitejši, tem lože in prej ga muči dolgčas. Takisto vsaj trdi óni pisatelj, čegar imena Vam pa ne vém povédati.«

»Nekaj je morebiti resnice v tem, kar ste mi povédali. A da Vi niste duhoviti, temu nikakor ne morem pritrjati, kajti spoznal sem ravno nasprotno,« odgovorim ji jaz.

»Hvala Vam na láskavem poklonu, ali s trditvijo svojo ste menda pač samí, kajti ne verjamem, da bi do danes mene kdo smatral za duhovito. Vsaj izrekel mi kaj takšnega ni še nikdo, prav nasprotno trditev pa sem že čula,« smeje se mi Ivanka.

»Kdo neki je bil takó negalanten?« vprašam in se smejem tudi jaz.

»Vsi naši domáči ljudje so popolnoma prepričani, da nisem duhovita, in sestra moja Minka je celó takó negalantna — naj se poslužujem izraza Vašega — da me je že večkrat kratko nazivala najnespametnejšo stvar na sveti!«

»To so šale med sestrami, sicer pa ženske druga druge nikdar ne presojuje pravično, zatorej pač ne bodete verjeli sodbi gospodičine sestre svoje bolj, negoli moji,« rečem ji nagajivo.

»Tudi gospodje so sodili že o učenosti moji in povprašajte le mojih profesorjev na zagrebškem učiteljišči ali bolje še. pogledjte mojih izpričeval.«

»Učenost in duhovitost sta zeló raznólika pojma,« presékam ji jaz besedo. »Vašo duhovitost spoznavam iz govora Vašega, učenosti pa po skromnem mojem mnenji ženski spól ne potrebuje. Učenost ženski bolj škoduje, nego koristi,« govorim ji dalje popolnoma resno.

»Ha, ha, véste kaj, gospod doktor, meni se zdí, da, kadar ste resni, podobni ste zeló ónim učenim zagrebškim profesorjem,« reče mi prostosrčno smeje se Ivanka.

Tudi jaz sem se nehoté začel smijati.

Takó sva se dražila drug drugzega. Ona mi reče, da bi jaz pač gotovo ne preživel ni jedne zime na kmetih.

Skoro sem se že hotel zagovoriti in ji reči, da, če bi mi óna delala družčino, želel bi že poskusiti.

»Bodi pameten, saj nisi več mladič, ki nepremišljeno razméče okrog sebe fraze,« mislim si sam záse ter vprašam Ivanko:

»Kaj pa Vi delate takó ves ljubi dan, kadar ste sami?«

»Ničesar! To je najkrajši odgovor, ali vsaj ničesar tacega, da bi se mogla s tem ponašati,« začnè mi prav odkritosrčno praviti. »Zdaj malo berem, potem grem igrat na klavir, potem pogledat, kakó se mamá bavi z gospodinjstvom ali papá z gospodarstvom. Potem tečem na vrt, ako je vedró, ali malo ponagajam káj resni sestri svoji, ali pa temu in ónemu, kdor je volján me poslušati.«

Z veseljem sem slušal nedolžno njeno govoríco in ji gledal zdaj v krasni obrazek ali pa njene nežne prstke, s katerimi je púkala peresce za perescem z róže, katero si je ravno prej utrgala na poti.

Nisem slišal, da je ravno nekdo stopil v hladnico. Šele, ko je umolknila, ugledam poleg sebe stati domačo stréžnico.

»Gospodičina Minka Vas kliče, da bi se oblekli. Ona je že gotova in voz je tudi naprežen,« oglasi se le-tá.

»Jaz sem popolnoma oblečena za izprehod, samó klobuk, rokavice, vételnico in solnčnik mi prinesil!« odgovorí ji Ivanka.

Zdaj vstopita tudi Minka in Valerij. Prva oblečena v popolnoma modérno jahaško obleko. Bila je res impozantna!

»Ali Vi pa ne jahate, gospodičina Ivanka?« vprašam jo jaz.

»Ne, gospod doktor! Učila sem se sicer tudi, vender meni ne ugaja ta sport,« reče mi óna.

»Reci rajša, da si prekomódna. Konja ji je papá kupil toda óna se rajša vozi in upregla je ubogo Lucy,« začnè Minka.

Zdaj pride tudi že Ivankina stréžnica in nam zajedno pové, da nas že čakata papá in mamá. Tudi meni je prinesla kamašnje; pripel sem si te in ostroge kar na vrtil in šli smo pred hišo.

Pomagal sem Minki v sédlo in skočil sam hitro na konja. Jako elegantno je znala jahati Minka. V lahnem skoku sva jézdila pred vozom. Govorila nisva dosti, le semtertja je kateri naju izustil kako pohvalno besedo svojemu konju ali o kónjih sploh.

Jahala sva že kako četrtníco ure, ko mi reče Minka:

»Tam-le za ónim drévjem je málin. Kolopirajva čez to-le senôžet. Prav prijetno je in v petih minutah sva pri málinu, óni pa potrebujejo z vozom celo četrtníco ure po cesti.«

Brez ugovora sem zasukal konja na senôžet in kàj prijetno sva dirjala proti gozdíču. Prijazen hladen vétrec je pihljajal nama naproti.

Hitro sva bila v gozdni sencí in jaz sem že pridržal konja, ko skoči izza grma preplašen zajec ravno proti Minkinemu bélcu. Ta se ustraši in se ne dá ustaviti, temveč dirja dalje. Tudi jaz svojega konja zapodim za njenim in ravno sem bil poleg nje, ko óna zdrsne raz konja. Bil sem prav tik nje, da sem jo, izpustivši uzdo svojega konja, prijel krepko za ramena in jo, kadar je tudi óna izpustila v pravem času svojega konja, vzdvignil iz sédla.

Moj konj se ustavi instinktivno, da sem lahko Minko prav polagoma izpustil na zemljo. Bélec njen pa izpod nje zdirja v gozd.

»Upam, da se niste preveč prestrašili, gospodičina?« rečem ji jaz.

»Prestrašila? Prav nič. Hvalo lépo Vam, gospod doktor! Pri dirjanji se je moralo nekaj strgati pri sédlu, da je bilo zdajci Lady moji na trebuhu. Sram me je le, da sem se takó blamovala Vam nasproti,« odgovorí mi hitro.

»Takó se opésne lahko najboljšemu jaháču,« tolažim jo in skočim tudi sam raz konja.

»Mislim, da Lady Vaša ni več tekla predaleč in da jo kmalu dobim. Prosim, potrpite malo tu, takoj se vrnem ž njo,« ponudim se ji ter hočem sivca svojega privézati k veji.

»Ni treba, gospod doktor! Prav lépo hvalo, saj sva že pri málinu, in mlinarjev Francelj bode že našel Lady,« reče mi óna.

Res se že sliši šumenje vodé. Svojega konja védem za uzdo in počasi stopava po mehki gozdni poti. Komaj storiva sto korakov in bila sva pred mlinarjevim domom, čisto skritim v gozdu. Kolesa so danes mirovala, ker je bila nedelja.

Pred hišo je stala košata jáblana in pod njo lesena miza, za katero séde Minka.

Mlinarjevih ljudij je bila domá sama gospodinja in njen sin Francelj, kateremu sem izročil konja, da ga privéže kam v senco, in mu naročil, naj gre iskat Lady.

Stara mlinarica je bila že navajena teh grajskih pohodov in prihití takoj z belim prtom, pogrne mizo in začne brisati itak že snažne klopí.

Franceljnu ni iskati ni bilo treba Minkine Lady, kajti prišla je kobíllica sama ter se začne pasti poleg sivca mojega, kakor bi se ne bilo zgodilo prav nič.

Šla sva jo ogledat z Minko in zapaziva, da se je pretrgal jerménc na sêdlu, kar pa je obljubil Francelj popraviti.

Tačas so se pripeljali tudi že drugi z vozom pred málin.

O nezgodi s konjem niso védeli ničesar in, ker Minka sama ni hotela povédati ničesar, molčal sem tudi jaz.

Lep kotic zemlje je bil tukaj. Prijeten hlad pod jáblano dél nam je kaj dobro. Izprehajali smo se v sênčnatem gozdu in ob šumečem potoku ter napósled, kadar smo se bili že okrepčali z vinom in mrzlimi jedili, katere so Vráníčevi s seboj prinesli iz grada, odpravimo se zopet na pot proti dômu. (Konec prihodnjic.)

Iz domače zgodovine.

Píše Ivan Vrhovec.

V.

Zgodovina pošte na Kranjskem.

Menda vé vsakdo, da je prvo redno pošto ustanovil nemški cesar Maksimilijan I. Italijanski do takrat v naših avstrijskih deželah malo ali nič poznani rodovini plemičev Torriani de Tassis, ki so se pozneje prekrstili v nemške Thurn-Taxis, dal je l. 1516. pravico, da smejo prevažati pisma po vsem nemškem svetu za cene, katere bodo sami določili, rekše, katere jim bode hotelo plačevati občinstvo. Takó je nastal nov závod, za cesarja pak nov regal, kateri je le-tá dal najprej imenovanim Torrianijem v fevd.

Novi závod se je hitro razširil po vseh nemških pokrajinah, zlasti pa po avstrijskih deželah. Ustanovitelj preko Kranjskega gredoče pošte je bil nótranje-avstrijski nadvojvoda Karol. Leta 1573. stekla je prvokrat iz Nemškega Gradca v Ljubljano. Sevéda je bila takrat jako skromna. Hodila je iz nemškega Gradca v Ljubljano in iz Ljubljane v Nemški Gradec — pész (fusslauffende Ordinari-Post)! Toda pri tem ni ostalo dolgo. Nadvojvoda Karol je pész-pošto l. 1588. zamenil z jéžno pošto (ordentliche reitende Post) ter jo je zajedno raztegnil preko Hrušice v Gorico, odkoder je šla dalje do Benetek. Na pošto oddajane stvari so prenašali konjiki na brzih kónjih iz kraja v kraj.¹⁾

¹⁾ Valvasor I. p. 187.

Na Vrbovem.

Povest.

Spisal A. Planinec.

III.

Večkrat še po tej nedelji sva se vozila z Valerijem na Vrbovo in jaz, ki sem se prej takó ogibal ženske družbe, bil sem napósled najrajši poleg Minke in Ivanke.

Brat moj Valerij se je pa izpremenil zadnje dni popolnoma. Nisem se menil, kaj mu je, in on, ki me je sprva vedno vabil, naj grem ž njim na Vrbovo, vpraševal me je zdaj zmeraj nekako začujeno, ali pojdem tudi jaz zopet danes k Vráničevim in zdelo se mi je skoro, da ga veseli, če sem mu zanikal vprašanje.

Jaz sem se proti Vráničevima obéma gospodičinama védel popolnoma jednako in, dasi mi je ugajala Ivanka radi pohlevnosti svoje bolj, negoli Minka z mrzlo svojo visokostjo, kakor se je obično kazala, réči sem si vender moral, da naklonjenosti svoje Ivanki nasproti nisem še izdal nikdar in nikomur.

Rad sem se menil z Minko, kajti bila je res dovtipnejša od njene sestre, ali pri pogovoru z Ivanko sem se oddehnil dobrodejno od svojega mučnega pisárniškega dela in šalila sva se, kakor bi bil za deset let mlajši, nego sem bil res.

Tudi Minka je rada občevala z menoj, vender nisem nikdar doslej še opazil, da bi zaradi mene zancmarjala Valerija.

Celó na izprehod nisva jahala nikdar samá, kajti prošnji moji se je udala Ivanka ter zasedla konja in tudi Valerija sem kmalu tóliko naučil, da je lahko jahal z nami.

Minilo je že kaka dva meseca od ónega časa, ko sva bila prvič z bratom na Vrbovem. Ko sva neki dan prišla k Vráničevim, ni bilo

gospodinje in Ivanke domá. Peljali sta se že dopóludne v Ljubljano, ne da bi midva kaj védela o tem. Gospod Vránič je imel opraviti z gospodarstvom, da ga tudi ni bilo blizu dóma. Bila sva tedaj brat in jaz samá z gospodičino Minko.

Ker je bil dežéven dan, ostali smo v salonu in se pogovarjali o marsičem. Gospodičina Minka je brala, ko sva midva prišla, ravno neki iz francošchine ponemčeni roman. Ker mi je bila knjiga neznana, vzal sem jo v róko in pregledoval in gospodičino vprašal, če ji ugaja vsebina.

Minka je bila takó prijazniva, da mi je ob kratkem povédala vso povest. Od tega sva prišla na francosko literaturo v obče in se sploh takó spozabila, da sva se pogovarjala le samá s seboj, v tem ko je Valerij odprl na mizi ležéč album ter ogledoval po njem razvrščene slike.

Šele ko je prišla Ivanka z materjo domóv, jel se je zopet meniti, a ker slabe svoje volje ni umel prikrivati, rekel je, da je bolan. Odšla sva ta večer prej, negoli sploh.

»Kaj ti je, Valerij, ker si takó čeméren? Da bi bil bolan, tega ti ne verjamem. Zgoditi se je moralo kaj družega,« nagovorim ga jaz v vozu.

»Ne izprašuj me, prosim te, pústi me na miru,« reče mi z jeznim glasom.

»Ti se menda srdiš náme, ali jaz niti ne véim, čemú?« govorim dalje.

»Čemú? Ti ne véš, čemú? Saj náte se tudi ne srdim, ali grize me hudó, da je Minka takó koketna. Mèni se laže, da me ljubi, toda če si ti na Vrbovem, popolnoma prezira mene in dela, kakor bi me sploh ne bilo tu. Samó záte ima oči, govori jedino s teboj. To me grize, ali za Bóga! nikdar me ne vidi več na Vrbovem ta — ta — — oh! — Jutri ji pišem pismo, potem pa odidem takoj na Dunaj četudi sem mislil ostati tukaj še najmenj mesec dnij,« bruhal je srdit besede iz sebe.

Pustil sem ljubosumnika, da se razjezí, in še celó smeh, kateri mi je v začetku silil na ustna, minil mi je, ko sem ga pogledal v obraz, obsijan od blede mesečine.

Čudne in skoro nerazumne so se mi zdele Valerijeve besede, da je ljubosumen radi Minke náme. Opravičiti sem se hotel in začel:

»Brate! Ne véim, da bi imel upravičen povod in vzrok tej ljubosumnosti. Jaz se nisem nobeni gospodičin Vráničevih približal v teh

dvéh mesecih tóliko, da bi bile upravičene besede tvoje, in najmenj sem se v tem zakrivil zaradi Minke. Če že za kako njiju čutim kàj več naklonjenosti, bila bi to Ivanka, v tem ko je proti Minki moje srce takóvo, kakor tačas, kadar sem jo videl prvokrat. Lepa stvar brez srca, to je bila kritika moja prvi dan, ko sem jo spoznal. Morda se motim o nji, vendar to ne spada sèmkaj. Jeden svèt ti pa dam. Iz tvojih besed in iz tvojega denšnjega vedenja spoznavam, da si resnično zaljubljen v Minko. Poskusi jo, če te tudi ona res ljubi in je li vredna tvoje ljubezni ali ne.»

»Kakó mi je to mogoče?« vpraša me Valerij radovédno.

»Ti si rekel danes pri Vráníčevih, da si bolan. Ne hodi tedaj nekaj dnij k njim, jaz te že oprostim pri njih. Piši jedenkrat v tem času Minki, kakor najbrž po navadi, kadar se ne vidita nekaj dnij, piši ji dolgo pismo polno ljubezni, drugače pa jo prepústi te dni meni. Mislim si vsaj, da meni bratu zaupaš, da ti povém odkritosrčno, kar se bode zgodilo te dni med Minko in menoj. Da se ti zdim še menj nevaren, povém ti tudi jaz odkritosrčno, kakor si ti meni, da ljubim Ivanko. Razodela si sicer svoje ljubezni nisva, vendar že poznam tóliko Ivanko svojo, da smem reči, da me ljubi tudi ona. — Ali si zadovoljen s predlogom mojim?« vprašam ga ter mu ponudim desnico.

»Zadovoljen, brate!« reče mi ter mi seže v roko.

»Vsak večer dobiš od mene natančno in resnično poročilo o vsem, kar se bode zgodilo tisto popóludne na Vrbovem. Če bodem nekaj dnij brez tebe na Vrbovem, lože spoznam Minko,« dostavim še.

IV.

Drugega dné popóludne grem, ker je bil lep jesenski dan, takoj na vrt ter najdem tam gospodičino Minko samó. Povém jej, da je Valerij bolan in da ga ne bode danes. Popolnoma je preslišala to moje poročilo.

Po navadnih vprašanjih, kakó se vsi v rodbini počutijo in kje so, jameva se izprehajati po solnčni poti. Ker sva bila samá, opazovati sem imel dovolj prilike Minko. Če sem jo pogledal v obraz, zdelo se mi je, da je švignila iskra iz njenega očesa v moje, in znala se mi je takó ljubko-koketno nasmijati, kakor kaka umetnica v cirkusu.

Ali je mislil Valerij le nekoliko prav s svojo ljubosumnostjo? In da je jaz nisem do danes ničesar opazil? — Ni čudo, oči moje so videle vedno le Ivanko, a danes sem jo zastonj iskal po vsem vrtu, kolikor sem ga mogel od tukaj pregledati.

Izprehajala sva se precěj dolgo z Minko góri in dôli po vrtu. Napósled sédeva v hladnico za prijazno mizico.

Hladna sapa potegne. Minka se strese in pravi, da ji je hladno. Vprašam jo, hoče li iti v grad. Ona zanika ter se začne zavijati v pléd, kateri je imela s seboj. Pomagam ji in nasloni se mi skoro v naróčaj in strast bi me bila skoro premagala, da bi jo objel in poljubil na rdeča ustna. Čutil sem, da je moja, toda spomnil sem se nedolžno-prosečega očesa Ivankinega in ohladila se mi je strast, ki mi je vzki-pela v glavo, da sem bil kakor sladkega vina pijan.

Sedela sva popolnoma drug tik drugega. Nekaj časa molčiva, ko me óna vpraša:

»Ali ste Vi vedno takó mrzli, takó neobčutni?«

»Jaz nisem ni mrzel, ni neobčuten, gospodičina,« odgovorim ji, kakor bi se prebudil iz sanj.

Roki svoji sem imel pred seboj na mizi in óna je jela, kakor ne-védoma, s prstki svojimi igrati po moji desnici.

Zopet je nekaj minut minilo, da sva molčala.

»Ali ste Vi že kdàj okusili ljubezen? Ali sploh znate ljubiti?« izprašuje me Minka.

»Na prvo vprašanje Vam je zeló težko odgovoriti. Na drugo pa odgovorim s kratkim — dà,« rečem ji resno.

»In zakaj mi ne odgovorite na prvo?« vpraša znóva in se obrne z vsem obrazom proti meni, da čutim nje vročo sapo na licih.

»Ker je to nemogoče in preveč zahtevano. — Sicer pa, kaj razumete Vi pod ljubeznijo?«

»Kaj je ljubezen? Odkritosrčno povém, da nisem še nikdar pre-mišljevala o tem.«

Po poti nama naproti prihití gospá Vráničeva ter kliče:

»Minka, saj se bodeš prehladila.«

Mrak se je naredil že namreč v tem.

»In tudi Vi, gospod doktor. — Kje pa je Ivanka in Vaš gospod brat?« vpraša gospá vse na jeden hip.

»Brat moj se je malo prehladil in ga danes ne bode,« odgo-vorim ji.

»Takó? Bolan je? Nádejem se, da ni nič hudega. Recite mu, da mu naročam, naj se váruje, kmalu okréva in pride zopet na Vrbovo. Jeseni se človek kàj lahko prehladí, kajti jutra in večeri so že zeló mrzéci. Pojdimo góri! Ivanka je pa gotovo v svoji sobi.«

Oprostim se, da še nekoliko časa ostanem na planem in da pridem kmalu za njima. Hotel sem biti sam. Tiho sedim in premišlujem o Valeriji in Minki, a kmalu sta mi ta dva izginila iz spomina, in mislim na Ivanko in samega sebe.

Zdajci se mi zazdí, da slišim v hladnici, ki je bila gosto s srobtom zarastla, nekako ihtenje.

Poslušam nekaj časa, pa zopet je vse utihnilo.

Vender vstopim. Mislil sem, da se je morda kaka živalca skrila tu notri. Bila je tema, zato užgem žveplenico. In kaj vidim?

Za mizo sedi gospodičina Ivanka in obraz ima skrit v rokah ter ihtí.

Ko zablísne luč, pogleda kvišku in lahno zakrikne. Menda ni slišala mojih stopinj po mehkem in vlažnem pesku.

»Gospodičina, kaj Vam je, da se solzite?« vprašam jo in stopim bliže.

Nobenega odgovora mi ne dá in ihtí bolj in bolj.

»Kaj Vam je, gospodičina? Povejte mi vender, kdaj ste prišli v hladnico in kdo Vas je razžalil, da se jokate?«

»Jaz sem bila že prej tukaj, predno sta vidva z Minko sédla v hladnico,« pové mi.

»In čemú jokate?«

»Slišala sem ves vajin pogovor.«

»In zato se jokate?« vprašam jo začujen.

»Vi ljubite Minko«, dahne bolj, nego izgovori.

»Jaz ljubim Minko! Kdo li Vam je to rekel?« vprašam jo osupel. In kaj, če Vam povém, da ne morem nikdar Minke ljubiti, ker ljubim že drugo!«

Ničesar mi ne odgovori, ali ihtenje je prenehalo. Sédem tik nje in ji hočem vzdvigniti glavico iz rok.

»Ali véš, Ivanka, koga ljubim?« Primem jo za roko, ki je póleg mene in ji rečem:

»Ivanka, ali bi me ti hotela ljubiti? Ali ti kaj čutiš záme?«

Na mojo ramo nasloni zdaj glavico in zopet ihtí. Objamem jo in stisnem na prsi ter ji poljubim ustna in mokri očí in nič se ne brani. Utolažil sem jo in ko je radovédni mesec zasvetil v hladnico, videl sem, da ji igra srečen smehljaj na ljubkem obrazu.

»In zakaj si prej takó bridko jokala, dragica?« vprašam jo zdaj.

»Oh, Makso, koliko časa že jaz tebe ljubim in čutila sem, da me imaš tudi ti rad. Ko sem vaju pa prej poslušala, zdel si se mi

popolnoma tuj in ko sem mislila, da sta odšla z mamó, zdelo se mi je, da se oddaljuje od mene sreča, da si záme izgubljen, da te nikdar ne dosežem. In takó inako se mi je storilo, da se nisem mogla ubraniti jóku. Nisem védela, da si ostal ti tukaj in ko si vstopil in prižgal žveplénico, ustrašila sem se te,« pripoveduje mi.

»Ali se me še bojiš?« vprašam jo smeje se.

Ne da bi mi odgovorila, objame me in jaz jo poljubim.

Spomniva se, da nama je iti v grad. Na poti se še zmeniva, da bodem précej danes razodel ljubezen svojo njenim rodíteljem, dasitudi mi óna v začetku brani, rekoč, da bode Míngo to bolelo.

»Ona je ljubila prej mojega brata in če zdaj misli, da ljubi mene, gotovo je bolje, da kar najhitreje zvé resnico,« rečem ji jaz in ni mi več ugovarjala.

Na stópnicah me zapustí Ivanka in hití v svojo sobo. Jaz pa grem v salon, kjer je bila vsa druga rodbina.

»Gospod doktor, kaj Vas ne zebe, da takó dolgo v večernem hládu sedite na vrtu?« ogovorí me po obíčnem pozdravu gospodar.

Gospodinja zapové postrežniku, ki je kmalu za mano vstopil ji nekaj javit, naj poišče Ivanko v njeni sobi ter ji reče, naj pride v salon, in proti meni obrnena reče:

»Ves popóludan je že nisem videla.«

Minka sedí pri klavirji in igra neko fantazijo. S svetlim očesom me pogleda, ko vstopim.

»Ne, gospod Vránič, meni se ne zdí že takó hladnó,« odgovorim jaz na gospodarjevo vprašanje in sedem póleg njega na stol.

»Pa našel sem zdajle nekaj na vrtu in ne zamerite, ker Vas kar takó brez ovinkov prosim, da najdeno stvar prepustite meni,« rečem mu šaljivo.

»Našli ste nekaj?« vprašata me gospodar in gospodinja čudeča se oba zajedno.

Tudi Minka preneha igrati in me radovédno pogleda.

»Ali mi obljubite, da je moje?« vprašam ga še jedenkrat.

»Kaj pa je?« pozveduje v zadregi, ker ne bi rad česa obljudil zaradi česar bi se pozneje kesal.

Pri tem vstopi Ivanka, srečno se smehljaje, v salon.

Jaz ji stopim nasproti, primem jo za roko ter povédem pred mater in očeta in pravim:

»Midva sva se našla, gospod Vránič. Ali nimate Vi, gospá, nič proti temu, da Vam jo vzamem, da bode ljuba moja ženka?«

Gospá Vráníčeva vstane in objame hčerko in potem tudi mene. Gospod Vráníč pa mi stiska roko in mi zagotavlja, kakó ga to veselí.

Gospodičina Minka tudi stopi ponosno k meni in mi podá roko rekoč:

»Želim mnogo sreče, Makso!«

Te besede je govorila brez vsakega čuta in poljubi sestro na lice, ne da bi ji rekla besedico.

Pogledam ji v obraz, ali njene oči nimajo záme nobenega žara več.

Nató zapustí sobo.

»Kaj pa je Minki?« vpraša gospá Vráníčeva. »Gotovo ji je škodoval hlad.«

Ivanka pogleda mene nemirno in steče za sestro, rekoč mi:

»Tako pridem, sreče svoje še nisem mogla povédati sestri in vender se také ljubiva od nekdanj.«

Komaj nekaj minut potem prideta obe nazaj, za róko se držeč, in Ivanka privéde mi Minko in reče:

»Tudi Minka je vesela sreče moje.«

Séževa si v róke in pogledam ji v okó, ali bilo je kakor navadno in koketno se mi nasmeje:

»Z Ivanko bode lože kramoljati o ljubezni. Morda tudi óna ne bode mogla povédati, kaj je ljubezen, ali dejanski se pokaže, kaj čuti srce,« reče mi z gorkim glasom.

Midva z Ivanko pa sédeva drug drugemu nasproti v naslanjác, stisneva si skrivaj semtertjã roké in govoríčiva zdaj o tem, zdaj o drugem. Bila sva popolnoma srečna!

Pozno sem se ta večer pripeljal z Vrbovega v Ljubljano.

Prav nič se nisem danes čutil nesrečnim, da sem se dal ujeti Ivanki. Ljubil sem jo odkritosrčno, taka sužnost ni prehudá.

Kaj pa brat? — Prišlo je pač vse drugače, kakor sem si mislil včeraj.

V.

Drugo jutro na vse zgodaj pride k meni Valerij in povédal sem mu vse na tanko, kar se je včeraj pripetilo na Vrbovem.

Smejé se mi podá roko in mi želí srečo.

»No, tebe imam pa jaz na duši,« reče mi, »kajti jaz sem te seznanil z Vráníčevimi.«

Popółudne sva šla znóva oba na Vrbovo.

Izprehajali smo se zopet po vrtu in sicer jaz z Ivanko, onadva pa skupaj. Ko smo se vračali proti večeru v grad, reče mi Valerij:

»Med mano in Mínko je vse pri kraji. Rekla mi je ravno, da me ne ljubi več in da me menda ni nikdar ljubila resnično. — No, ustrelil se ne bom radi tega,« reče mi še, ko ga pogledam.

»Menda tudi njegova ljubezen do nje ni bila in ni takó globoka,« mislim si sam záse, »ali pa hoče skrivati notranje svoje čustvo.«

Odslej smo občevali ravno takó kakor prej. Minka in Valerij sta bila prisiljena večkrat biti samá med seboj in nikdar nisem opazil, da bi jima bilo to silno ali da bi se ne menila ravno takó med seboj, kakor prej.

Po zimi so se preselili letos Vráníčevi v mesto. Gospá je rekla, da radi tega, ker se mora Ivanka še temu in ónemu učiti, gospod Vráníč pa je bil odkritosrčnejši ter mi je smeje rekel, da pač ne sme moje ljubezni preveč izkušati in ne more pripuščati, naj bi večer za večerom hodil takó daleč na Vrbovo.

Minka mi razodene nekoč, ko smo sedeli vsi v gledališči, da hoče iti v gledališke igralke. Začetkom nisem verjel, toda ker mi je zatrjevala, da je to resna nje volja, nisem ji odgovarjal, toda rekel sem ji, naj dobro premisli ta korak.

Midva z Ivanko sva sklenila s privoljenjem obeh najinih roditeljev, da bode najina poroka že januarija meseca. Takrat je tudi Minka določila si, da odide iz Ljubljane na Dunaj, pripravljat se za novi svoj poklic. Stanovala bode na Dunaji pri neki sorodni obitelji.

Hitro je potekal ta čas, ali nama z Ivanko le prepočasi.

Napósled sva vender pričakala zaželenega dné.

Po poroki sva se peljala za nekaj dnij v Italijo in ko sva se vrnila, naselila sva se v Ljubljani in bila srečna, kakor moreta biti le novoporočenca, ki se ljubita resnično. —

Minilo je že leto dnij od najine poroke in ljubila sva se še takó, kakor prvi dan.

Valerij je prišel na božične počitke z Dunaja in sedeli smo ravno na večer pred Sv. Tremi kralji vsi trije skupaj ter se pogovarjali o Minki.

»No, Valerij, ali si še ljubosumen náme?« vprašam ga jaz smeje se mu.

»Na nikogar nisem ljubosumen, a ljubim pa Minko še vedno, kajti óna ni le res lepa ženska, temveč tudi izvrstna igralka. Ves Dunaj je poln njene hvale in slave. In dasiravno je takó imenitna in slavna, vender se še záme kàj zmeni in je vedno jednako prijazna proti meni, kadar grem k nji ali se kje drugje vidiva,« reče z glasom v začetku oduševljenim in napósled skoro melanholičnim.

»Menda pa vender še nekaj prave ljubezni čuti zánjo,« mislim si danes.

»In ti, ženka moja? Ti pač véš, da sem jaz vedno le tebe rad imel.«

»Mólči, Makso, saj nisva samá, da takó govoriš,« pokara me in se sramežljivo zardi ter me poljubi na ustna, da bi ne govoril delj.

»No, vidva sta pa res še vedno zaljubljena in ko bi ti, Ivanka, ne bila žena Maksova, želel bi si pač take soproge, da bi bil takó srečen, kakor sta vidva,« reče Valerij.

»In upava, da ostaneva vedno takó srečna,« sklenem jaz.

Trčili smo s kozarci in Ivanka dostavi še:

»Tudi jaz tebi, Valerij, želim, da se prav kmalu resno zaljubiš in najdeš v ljubezni takšno srečo, kakor sva jo našla midva z Maksom.« —

Minka in Ivanka sta si le redkokrat dopisovali. Ko je spomladi najin sinek obolel in sva bila oba v hudih skrbéh radi njega, dóbi Ivanka, ko se je že ravno bolezen obrnila na bolje, tolažilno pismo od Minke.

Ivanka dá mi je brati in gleda stoječ tik mene v sestriino pismo. Konec tega pisma slóve takó-le:

»Ne bój se, Ivanka, nobene nezgode v življenji, saj imaš krepkega in značajnega možá ob svoji stráni. Jaz pa sem prepuščena sama sebi na svetu. Maks te bode vároval in hvaležna sem Bogú, da je ravno tvoj soprog in nobene druge. — Spominjam se ravno zdaj-le, ko ti pišem to pismo, nekega dogodka z Maksom, ko je bil prvič pri nas na Vrbovem. Jaz bi se bila takrat skoro ponesrečila in pala raz konja, toda on me je krepkó prijel ter me kakor otroka postavil raz sédla na mehko travo. Sramovala sem se takrat pred njim in jezilo me je to, ali vender se mi je tudi prikupil. Nikomur nisva govorila o tem, a danes mi je zopet vse živo v spominu. — Srečna bodi z Maksom

in osrečuj mu življenje! On je vreden največje sreče na svetu. Srečna živita oba!»

Oklene se me ženka moja in se mi razjoka na prsih.

»Kaj se jočeš, Ivanka?« vprašam jo rahlo.

»Oh, takó te ljubim Makso! Ali si ti srečen z menoj? Ali bi ne bil morda srečnejši z Minko?« in ihtí mi na prsih, da ne more delj govoriti.

»Ivanka, kaj misliš? Jaz sem le s teboj srečen in ako si ti srečna z menoj. Tvoja sreča je moja sreča.«

Utolažim jo s poljubi in srečna se mi smehljá.

Zdaj se zajoče najino dete. Hitro poskoči in hití k zibéli.

Tudi jaz stopim za materjo. Utešila je je že in veselo se je nasmihalo srečni materi v obraz, kakor že mnogo dnij ne.

Sklonim se tudi jaz na posteljico in poljubim dete.

»Ivanka, kaj hočeva še več sreče na sveti? Ali nisva srečna? Jaz vsaj si ne želim ničesar več!«

»Tudi jaz ne!« reče mi óna in objameva se, skloniva čez sinka in poljubujé ga se igrava ž njim. —

V svet.

Spisal dr. Ahasverus.

III.

(Konec.)

Pred več nego poludrugim stoletjem je pisal slavni Jonathan Swift opazuvajé vzgojo tedanje mladine, da je vzgoja vselej slabejša v razmerji k imetju in vzvišenejšemu stánu roditeljev. Ako bi se ta mož vrnil dandanes na zemljo, prepričal bi se, kakó popolnoma prav je sodil. Minó stoletja, tisočletja, pa človeške slabosti in norosti ostajajo s človeštvom.

Človek je navadno takšen, kakor se je vzgojil; vzgaja se pa po roditeljih, po roditeljevih namestnikih, a največkrat in najbolj po svojih izkušnjah in okolnostih življenja. Visokorodni roditelji se ne pečajo sami z vzgojo svojih otrok, prepuščajo to skrb — kakor vse neu-